Постановление № 88 от 11 юни 2025 г. за приемане на Наредба за условията и реда за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 88 ОТ 11 ЮНИ 2025 Г.
за приемане на Наредба за условията и реда за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
П О С Т А Н О В И :

Член единствен. Приема Наредбата за условията и реда за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига.

Заключителна разпоредба

Параграф единствен. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник".

За министър-председател: **Томислав Дончев**

Главен секретар на Министерския съвет: **Габриела Козарева**

НАРЕДБА
за условията и реда за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определят условията и редът за:

1. събиране на информацията, необходима за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига (НОРХВ) по чл. 3, ал. 1 от Закона за Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЗЦОРХВ);

2. възлагане и извършване на НОРХВ;

3. предоставяне на НОРХВ на заявителя.

Чл. 2. (1) За извършване на възложена НОРХВ се заплаща такса съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗЦОРХВ, когато са направени всички уточнения по чл. 8, ал. 1, т. 3 и ал. 2 и когато извършването на НОРХВ не е отхвърлено съгласно чл. 8, ал. 3.

(2) Заплащането на таксата по ал. 1 се удостоверява с платежен документ, когато плащането не е извършено по електронен път.

Чл. 3. Научната оценка на риска по хранителната верига се извършва от експерти на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ), а при необходимост могат да се привличат и външни експерти.

Глава втора
УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА НАУЧНА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

Раздел I
Събиране на информация

Чл. 4. Центърът за оценка на риска по хранителната верига събира информация, необходима за извършване на научна оценка на риска, като използва източниците по чл. 5 и/или извършва проучвания на терен съгласно чл. 3, ал. 1, т. 2 от ЗЦОРХВ.

Чл. 5. Източници за събиране на информация, необходима за оценка на риска по хранителната верига са:

1. правото на Европейския съюз и националната нормативна уредба;

2. резултати от дейността на компетентните контролни органи;

3. анализи, свързани с различните елементи на хранителната верига;

4. информация, становища и препоръки от институции на Европейския съюз и други научни международни организации, имащи отношение към безопасността на храните, здравето на животните и растенията;

5. резултати от лабораторни изпитвания и анализи;

6. информация за потенциален/потенциални възникнал/възникнали риск/рискове;

7. ръководства и материали, свързани с дейностите по хранителната верига;

8. периодични издания;

9. научни публикации, реферирани в световните бази данни Web Science, Scopus, Science Direct, Web of Knowledge и в научна и техническа литература;

10. всяка друга информация, свързана с оценяването на риска.

Раздел II

Извършване на научна оценка на риска по хранителната верига

Чл. 6. За извършване на НОРХВ възложителят подава заявление в свободен текст до директора на ЦОРХВ, съдържащо формулировка на проблема, идентифицираната опасност, ясно зададен въпрос и информация по чл. 6, ал. 5 от ЗЦОРХВ.

Чл. 7. (1) При постъпило заявление за извършване на НОРХВ директорът на ЦОРХВ със заповед определя експерт или работна група от експерти на ЦОРХВ за разглеждане на постъпилото заявление. Със заповедта се определят председател на работната група, конкретната задача и срок за извършване на НОРХВ.

(2) При необходимост в състава на работната група по ал. 1 може да се включат и експерти от структурата на Министерството на земеделието и храните, Министерството на здравеопазването и/или друго министерство или ведомство, определени от съответния министър или ръководител на ведомство.

(3) За извършване на НОРХВ директорът на ЦОРХВ може да привлече и външен експерт от базата данни по чл. 15, т. 13 от Устройствения правилник на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ДВ, бр. 71 от 2016 г.) и да сключи граждански договор с него.

(4) Базата данни по ал. 3 включва експерти от:

1. акредитираните висши училища в Република България;

2. Българската академия на науките;

3. организация в мрежа от организации, работещи в области от компетентността на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) съгласно чл. 36 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ, L 31 от 1 февруари 2002 г., стр. 1 – 24, специално българско издание: глава 15, том 008, стр. 68 – 91) (Регламент (ЕО) № 178/2002);

4. организациите по чл. 6, ал. 1, т. 9 или чл. 21 от ЗЦОРХВ;

5. други научни институти и организации, работещи в съответната сфера за извършването на конкретната НОРХВ.

Чл. 8. (1) Определените със заповедта по чл. 7 експерт или работна група:

1. разглеждат заявлението по чл. 6;

2. съставят работен план за извършването на НОРХВ, който включва:

а) цели, обхват и фокус на НОРХВ;

б) основните въпросите, на които следва да се отговори, за да се адресира поставеният проблем;

в) избор на методология и вид на НОРХВ;

г) уточняване на необходимите информация, средства и експертиза, необходими за изготвянето на НОРХВ;

д) разпределение на отговорностите и сроковете за изпълнение на всеки етап от изготвянето на НОРХВ;

3. при необходимост изискват допълнителна информация от възложителя в съответствие с чл. 6, ал. 5 от ЗЦОРХВ.

(2) Когато формулировката на проблема и зададеният въпрос за изготвяне на НОРХВ са неясни, работната група и/или експертите по чл. 7 могат да предложат изменения в искането след консултации с възложителя, като изяснят със заявителя всички компоненти на формулировката на проблема:

1. описанието на сценария на експозиция;

2. определяне на целевата популация, и

3. концептуалния/идейния модел – описание на ситуацията с всички налични данни – количествени и качествени, основната отправна гледна точка към проблема, съдържаща водещата същност на идея и целта, която трябва да се постигне, със съответните влияещи фактори.

(3) При невъзможност да се формулира проблемът и/или при недостатъчна информация, за да се идентифицират рисковите фактори по зададения въпрос, експертът и/или работната група по чл. 7 с писмено мотивирано становище отхвърлят искането за НОРХВ съгласно чл. 6, ал. 6 от ЗЦОРХВ.

(4) Отхвърлянето на искането за изготвяне на НОРХВ по ал. 3 не подлежи на оспорване. Възложителят може да заяви извършването на нова НОРХВ, като формулира правилно и ясно проблема, предостави достатъчна информация, за да се идентифицират рисковите фактори по зададения въпрос съгласно ал. 2, т. 1, като вземе предвид и мотивите в становището, с което е отхвърлено първото му заявление.

(5) Определеният със заповедта по чл. 7 експерт или председател на работната група:

1. следи за спазване на процедурата и срока за изготвяне на НОРХВ;

2. при необходимост прави предложение пред директора на ЦОРХВ за привличане на външни експерти за изготвяне на НОРХВ по реда на чл. 6, ал. 7 от ЗЦОРХВ.

Чл. 9. Определените със заповедта по чл. 7 експерт или работна група, както и външният оценител, които извършват НОРХВ, трябва:

1. да имат необходимите професионални познания и квалификация в съответната област по чл. 4, ал. 1 и чл. 5 от ЗЦОРХВ;

2. да познават действащото право на Европейския съюз и националната нормативна уредба;

3. да познават съществуващите и потенциалните опасности и рискове, техните източници, прояви и механизмите за тяхното реализиране, токсичното им действие и здравни последствия, начините за тяхното предотвратяване и ограничаване;

4. да познават вида, вероятността, честотата и продължителността на действие на опасностите и ефектите/последствията от тяхното реализиране и рисковете;

5. да познават научните методи за оценка и анализ на риска в съответната област;

6. да познават добрите практики за областите, в които няма специфични нормативни изисквания;

7. да подадат и да подпишат декларация за конфиденциалност по образец, одобрен от директора на ЦОРХВ, с която се задължават да не разпространяват представената им информация и да не я използват в своя полза или в полза на трети лица.

Чл. 10. (1) Научната оценка на риска по хранителната верига се извършва по методологии, утвърдени от директора на ЦОРХВ в зависимост от вида и спецификата на оценявания риск.

(2) При извършване на НОРХВ се вземат предвид и разработените становища и ръководства за оценка на риска на ЕОБХ, Codex Alimentarius, Международната организация по здравеопазване на животните (OIE, WOAH) и други международни институции, като това се отразява в извършената оценка.

(3) В зависимост от наличната информация НОРХВ са:

1. качествени;

2. полуколичествени;

3. количествени;

4. смесени.

(4) В зависимост от срока на изготвяне НОРХВ са:

1. експресни – до три работни дни от възлагането;

2. бързи – до пет работни дни от възлагането;

3. обикновени – до 30 работни дни от възлагането.

(5) Извършените НОРХВ се публикуват на интернет страницата на ЦОРХВ след дадено писмено съгласие от възложителя.

(6) За всяка извършена НОРХВ се създава досие, което съдържа: подаденото заявление, заповедта за определяне на експерт или работна група по чл. 7, получените/събраните материали в процеса на работа и извършената научна оценка.

(7) Досието по ал. 6 се съхранява в ЦОРХВ за срок 3 години.

Чл. 11. (1) Преразглеждане на НОРХВ се извършва:

1. по искане на възложителя;

2. по преценка на ЦОРХВ;

3. по преценка на организациите, извършващи управление на риска, и на лицата и организациите, които прилагат мерките за управление на риска;

4. при настъпили промени, които могат да окажат влияние върху оценения риск и последствията от него:

а) промени в нормативната уредба;

б) наличие на нова информация, свързана с оценения риск;

в) възникване на нови опасности поради:

аа) пускане на пазара на нови продукти в агрохранителната верига;

бб) въвеждане на нови технологии по агрохранителната верига;

вв) промяна в епизоотичната и епидемиологичната обстановка или нововъзникващи патогени;

гг) поява на нов вредител по растенията или промяна в неговото разпространение;

дд) климатични промени;

ее) природни бедствия и форсмажорни обстоятелства;

жж) всякакви други социално-икономически промени, промени в природата, околната среда и агрохранителната верига;

5. прилаганите мерки за управление на риска са неефективни или вече са станали такива поради настъпилите промени по т. 4.

(2) Преценка по ал. 1, т. 5, че прилаганите мерки за управление на риска са неефективни, могат да дадат лицата по ал. 1, т. 1 – 3, тъй като мерките не са довели до предотвратяване, ограничаване или елиминиране на риска и свеждане на последствията от него до приемливи граници.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Възложител" е всяко юридическо или физическо лице, което е подало заявление за извършване на научна оценка на риска по хранителната верига.

2. За целите на наредбата се прилагат определенията по чл. 3, т. 9, 11, 12 и 14 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 3, ал. 2 от Закона за Центъра за оценка на риска по хранителната верига.